

Szolnok Városi Óvodák

Az óvodai tanulásszervezést meghatározó óvodapedagógusi feladatok áttekintése és azok hatása a gyermeki személyiségfejlődésre II.

A kritikai gondolkodás fejlesztésének lehetőségei

Amivel eddig foglalkoztunk

- **Szakmai anyag összeállítása és prezentálása :**
  - **Problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének lehetőségei**
  - **Kreatív gondolkodás fejlesztésének lehetőségei**
  - **Önálló felkészülés , csoportmunka a kritikai gondolkodás fejlesztését meghatározó óvodapedagógusi feladatok kidolgozása és jellemző gyermeki megnyilvánulások vonatkozásában**
  - **RJR modell kipróbálása , későbbiekben a tapasztalatok közzététele**
  - **Szakmai anyagok elérhetősége a tudástárban**

A problémamegoldás képességét meghatározó intellektuális erők

1. Tanulás, a tudás szeretete
2. Eredetiség, kreativitás
3. Érdeklődés, kíváncsiság
4. Ítéloképesség, döntésképesség

Goleman: Az érzelmi intelligencia

A tanulás , a tudás szeretete:

- Elégedettek vagyunk saját tudásunkkal kedvünk van újra és újra felfrissíteni boldoggá tesz az ismeret megszerzése „Tudás szigeteink”
vannak/összefüggéseiben ismert,folyamatosan frissített tárgykörök/ Ne tartsuk titokban amit tudunk/
a sikerélmény szerepe

Eredetiség , kreativitás:

Ötletek begyűjtése,sémák áttörése egy másik sémán vagy perspektíván keresztül , alapfeltétele az asszociációs képesség

Az azonnali értékelés, a korai kritika alapjaiban folytja el ezt képességeinket.

Érdeklődés, kíváncsiság

Alapfeltétele a teljes szellemi nyitottság. Felfedezése a megérzéseknek , új látómezőknek, vagy a régiek új értékeinek- mindeközben **ÖRÖM**

Legnagyobb ellensége a pszichikai nyomás , a kényszer, a kapkodás!

Ítézőképesség,döntésképeség

Alapfeltétele az adott témához tartozó tudatos adatgyűjtés képessége. Az értékelés , a kockáztatás, a döntés, az ellenőrzés és a következő döntési pont kijelölése e folyamat és képesség nélkülözhetetlen elemei.

- A négy legfontosabb szellemi erő fejlődését gátló tények összegezve :

A feszültség, a vizsgadruk, a kényszer, az azonnali értékelés, a korai kritika, a pszichikai nyomás, a kapkodás, a túlszabályozottság.

Kritikai gondolkodás

Forrás: Bárdossy Ildikó-Dudás Margit-Pethőné Nagy Csilla, Priskinné Rizner Erika: A kritikai gondolkodás fejlesztése Pécs , 2002.

Pirók Mónika: Egyensúly, tehetségesek és a kritikai gondolkodás 2014.

Suhajda Edit : A kritikai gondolkodás fejlesztése

Katedra „ Hogyan tanuljunk?” 2011/2012/5.szám

- **Általános megfogalmazás:**

- Azoknak a kognitív sajátosságoknak, készségeknek és stratégiáknak a működtetése, amelyek a probléma helyzetben megnövelik az optimális megoldás megtalálásának valószínűségét
- Hosszú távon a kritikusan gondolkodók sokkal hatékonyabbnak bizonyulnak problémahelyzetekben és eredményesebbek a tanulásban , mint a nem így gondolkodók.
- A kritikai gondolkodás cselekvő értelemben magba foglalja a **kérdésfeltevést** , a **probléma meghatározását** , a bizonyítékok megvizsgálását a **felvetések és téves következtetések elemzését.**

- **Kritikai gondolkodás meglétének feltételei**

- Ki tudja választani azokat az információkat , amelyek számára fontosak
- Egy sor gyakorlati gondolkodási készséggel kell rendelkezni , hogy az információkat megfelelően rendezze és ismereteit alkalmazni tudja
- - építkező tanulás – személyes tapasztalat – információ feldolgozása- magunk számára használható információ kialakítása
- - az új információt hozzáadják a már korábban megszerzett tudásukhoz
- - gondolkodást fejlesztő környezetet teremtünk
- - ismerettel rendelkezik , tájékozott , „tudás szigetek” gyakorlatias, próbálkozó tevékenység

Definíció

Komplex gondolkodási folyamat , amelyik az információ megszerzésével kezdődik és a döntéshozatallal ér véget.

A kritikai gondolkodás a kíváncsiságot és a kérdezés használatát jelenti.

Több különböző módszer használata:

megvizsgál, érvel, **kétkedik**, integrálja a gondolatokat, újrarendezi, újra értelmezi az összefüggéseket

Gyermeki megnyilvánulások legfőbb jellemzője:

- aktív részvétel
- termékeny vita provokálása
- alkotásra és saját kérdések megfogalmazására bátorít
- saját vélemény kifejezését könnyítik
- fenntartja a gyermek motivációját
- tudatos kérdezés technika
- a készen kapott tudást megkérdőjelezi , kételkedik
- lényege a lehetséges válaszok módszeres kutatása
- alternatív álláspontok megfogalmazása
- ezeket alátámasztó érvek összegyűjtése
- mások érvelésének mérlegelése
- végül a legmeggyőzőbb érvek és bizonyítékok alapján a saját álláspont kialakítása

- kreativitás és együttműködés fejlődik
- Megoldási lehetőségeket számba vesz , a feltárás, meggyőzés, vita, kérdezés , provokálás izgalmas helyzetei segítik a saját döntés kialakítását , új szempontú megközelítést
- Önismeret a tudásomról , a szociális fejlettség meghatározó: megosztani, meghallgatni , mérlegelni, kialakítani a véleményünket

Együttműködés , tolerancia, empátia, kommunikáció fejlődik

Meghatározó óvodapedagógusi feladatok

- Tapasztalat útján történő tanulás/többszempon­tú megközelítések/
problémaalapú megközelítések ,helyzetek teremtése

- probléma ,mely előhívja az

elemző gondolkodást , információk számbavétele

előző ismeret, tudás előhívása , problémamegoldásra nevelés

- a problémamegoldás motivációja a gyermeki kíváncsiság

- Változatos körülmények , lehetőségek alakítása

az információ, ismeret megszerzésére

- Az óvodai nevelés változatos tevékenység

formái , melyek teret adnak véleményformálásra

/ mesélés, beszélgető körök témái, feltáró ,

logikai összefüggések/ok-okozati íté­lőképesség, döntésképesség/
megláttatása, kognitív/megismerő/folyamatok

- Jó kérdések , melyek aktivizálnak
- a ráhangolódás fenntartása/bátorítás , óv. ped hozzáállása/
- Rendszeresen adjunk időt és módot az előzetes tudás visszahívására
- Saját érveink felsorakoztatása , mely intenzív gondolatcserét eszmecserét és vitát generál a gyerekek között közben mások gondolatát megismerik:
- Elemző gondolkodás: külső világ tevékeny megismerése/ természet,társadalom, ember / megismerése, törvényszerűségek , ok-okozati összefüggései
- Közösségi normák, szabályalkotás , alternatívák kidolgozása mások véleményének megosztásával
- Jellemvonások, viselkedések, tanulságok /igazságérzet/
- Társadalmi témakörök tartalmi
- Természeti kísérletek , tapasztalatok begyűjtése , logikus gondolkodás fejlődik

Köszönöm a figyelmet!